

Speciální informační služby pro zdravotníky v Národní lékařské knihovně

PhDr. Eva Lesenková, Ph.D.

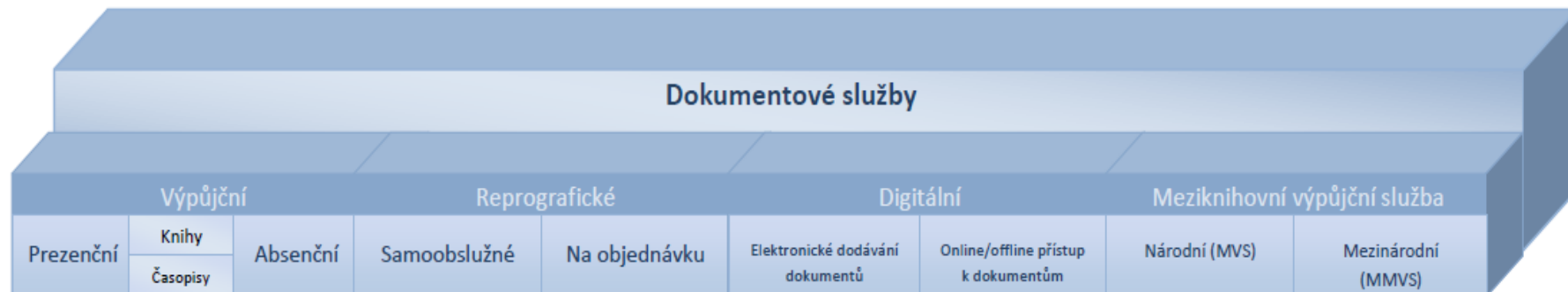
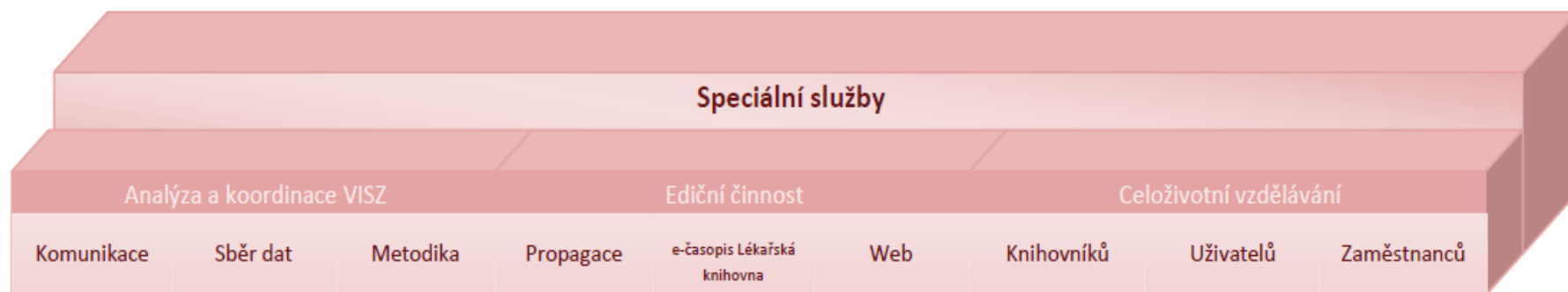
Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D.

Národní lékařská knihovna Praha

- * specializovaná veřejná knihovna (Knihovní zákon 257/2001 Sb.) organizační složka státu MZd ČR
- * součást Veřejných informačních služeb ve zdravotnictví (VISZ)
- * shromažďuje tištěné, elektronické zdroje a poskytuje informační služby pro odbornou zdravotnickou veřejnost, studenty zdravotnických oborů a laiky

Schéma knihovnicko-informačních služeb NLK (k 1. 3. 2012)

Uživatelé

VE SPECIALIZAČNÍ PŘÍPRAVĚ SE SPECIALIZOVANOU ZPŮSOBILOSTÍ

LÉKAŘ
ZUBNÍ LÉKAŘ

FARMACEUT

NELÉKAŘ
JINÝ ODBORNÍK

ZDRAVOTNICKÉHO OBORU

NEZDRAVOTNICKÉHO OBORU

STUDENT

ZDRAVÝ

NEMOCNÝ

LAIK - OBČAN

Uživatelé

Kategorie

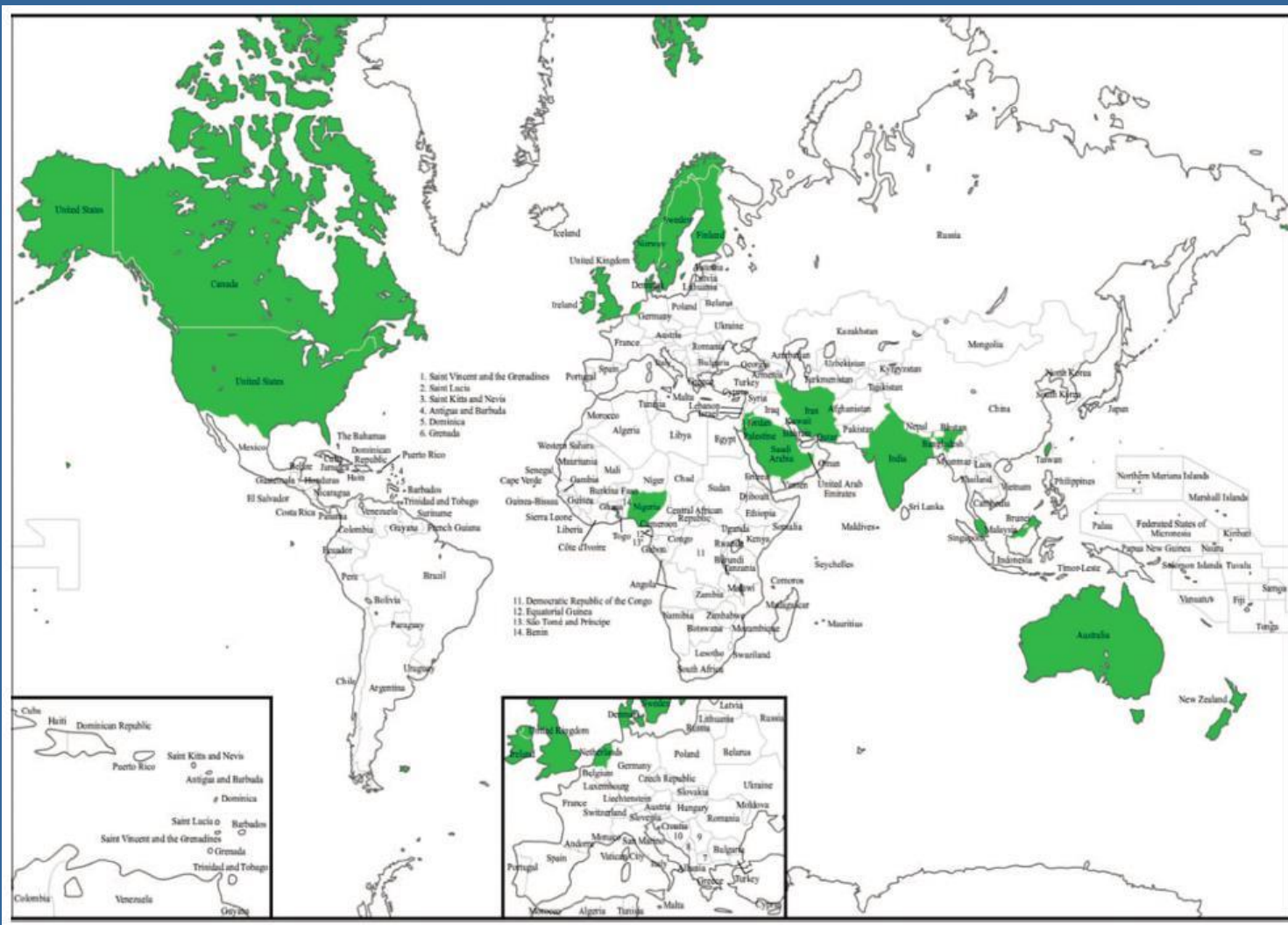
- * lékař / zubní lékař
- * farmaceut
- * nelékař nebo jiný odborník
- * student
- * knihovník
- * laik

Označení kategorie	Uživatelé	Rozdělení
S přípravou na povolání		
A	Lékař, Zubní lékař zdravotnická povolání dle zákona č. 95/2004 Sb.	lékař(ka) se specializovanou způsobilostí
		lékař(ka) ve specializační přípravě
B	Farmaceut zdravotnická povolání dle zákona č. 95/2004 Sb.	farmaceut(ka) se specializovanou způsobilostí
		farmaceut(ka) ve specializační přípravě
C	Nelékař nebo jiný odborník nelékařská zdravotnická povolání dle zákona č. 96/2004 Sb.	nelékař(ka) se specializovanou způsobilostí
		nelékař(ka) ve specializační přípravě
D	Student zdravotnických i nezdravotnických oborů	student zdravotnického oboru
		student nezdravotnického oboru
Uživatelé bez přípravy na zdravotnické povolání		
E	Laik - občan	zdravý
		nemocný

EBP

„ Praxe založené na důkazech (EBP) může pomoci zlepšení kvality zdravotní péče. Avšak ve zdravotní péči není praxe založená na důkazu užívána každodenně.“

Země zahrnuté do studie

19 - 1156
(medián 273)
respondentů

Knihovník specialista ve zdravotnictví

- **Academic librarian**
- Akademický „univerzitní“ knihovník

- **Clinic librarian**
- Klinický knihovník

- **Public librarian**
- Zdravotnický knihovník

Rešeršní služby NLK v číslech (2012)

- * Počet vyřízených požadavků – 1215
- * Počet rešeršních dotazů zpracovaných v jednotlivých databázích – 2566
 - * Medvik (BMČ) – 839 rešerší
 - * Medline – 647 rešerší
 - * Embase – 345 rešerší
 - ...
- * Průběžné rešerše – 27 profilů

Informační zdroje pro rešeršní práci

- * Bibliographia Medica Čechoslovaca (BMČ)
 - * Bibliografická databáze české odborné literatury z oblasti medicína a zdravotnictví, zachycuje také zahraniční publikace českých autorů
 - * Retrospektiva: 1967 - současnost + 1953-1956,58,61-64
 - * Aktualizace: v portálu Medvik průběžná (<http://www.medvik.cz/bmc>)
- * Ovid Medline
 - * Největší medicínská databáze
 - * Retrospektiva: 1946
 - * Aktualizace: denní
- * Ovid Embase
 - * Druhá největší medicínská databáze
 - * Více zaměřená na Evropu, podrobnější zpracování farmakologické problematiky
 - * Retrospektiva: 1974
 - * Aktualizace: týdenní
- * Cinahl with Fulltext (Cumulative Index of Nursing and Allied Health Literature)
 - * databáze zaměřená na literaturu z oblasti ošetrovatelství a jiných nelékařských zdravotnických oborů.
 - * Retrospektiva: 1981
 - * Aktualizace: měsíční
- * Web of Science, Scopus, ProQuest Hospital Collection
- * Informační zdroje pro klinickou praxi – Ovid EBM Reviews, Dynamed

Nejčastější typy dotazů a používané zdroje

Typ dotazu	Používané zdroje
Medicína – podklady pro vědeckou práci nebo publikační činnost	Medline, Embase, BMČ
Lékové rešerše	Embase
Rešerše pro kvalifikační práce z nelékařských oborů – ošetřovatelství, fyzioterapie, ergoterapie aj.	BMČ, Cinahl, Medline
Citační analýzy	Web of Science, Scopus

Specifika rešeršní práce v medicíně

Tezaury – MeSH, EMTREE, Cinahl Subject Headings

- * MeSH (MEDical Subject Headings)

- * Vytvářený v National Library of Medicine, Bethesda, používá se pro indexaci Medline
- * Přeložený do jiných jazyků včetně češtiny (českou verzi buduje Národní lékařská knihovna, užívá se k indexaci BMČ)
- * Používá se v různých zdrojích včetně webových katalogů a portálů
- * Základ také pro Cinahl Subject Headings (v CSH je lépe zpracována oblast pojmů z ošetřovatelství a dalších zdravotnických oborů)

Specifika řešeršní práce v medicíně

Pomůcky pro práci s tezaury

- * Portál Medvik umožňuje pracovat jak s českou, tak s anglickou verzí MeSH, má funkci „náповědy hesel“
- * Ovid – funkce „Map terms to subject headings!“
- * EBSCO – funkce „Navrhnout předmětová hesla“

Práce s tezaurem v Medviku

MeSH deskriptor

Zdroj: MeSH 2013 deskriptory

Hlavní záhlaví	horečka
Anglické záhlaví	Fever
Viz	pyrexie [cze0039742] febrilní reakce [cze0039743] hypertermie [cze0046577]
Viz (Anglicky)	Hyperthermia [T016285] Pyrexia [T016286]
Související deskriptory	antiflogistika antiflogistika nesteroidní proteiny tepelného šoku hypertermie indukovaná maligní hypertermie pyrogeny
Preferovaný koncept	horečka
Definice	An abnormal elevation of body temperature, usually as a result of a pathologic process.
Anotace	/ther = treatment of FEV HYPERTHERMIA, INDU /chem ind: consider also
Číslo záznamu	D005334

Výsledky dotazu:

událost
horečka

výsledky
1686

◀◀ zpět k výchozímu dotazu

◀ o krok zpět

přidat dotaz

Návrh rozšíření dotazu

více... ? ✕

horečka ⓘ

Specifika řešeršní práce v medicíně

Omezení dotazů na věkové skupiny, pohlaví

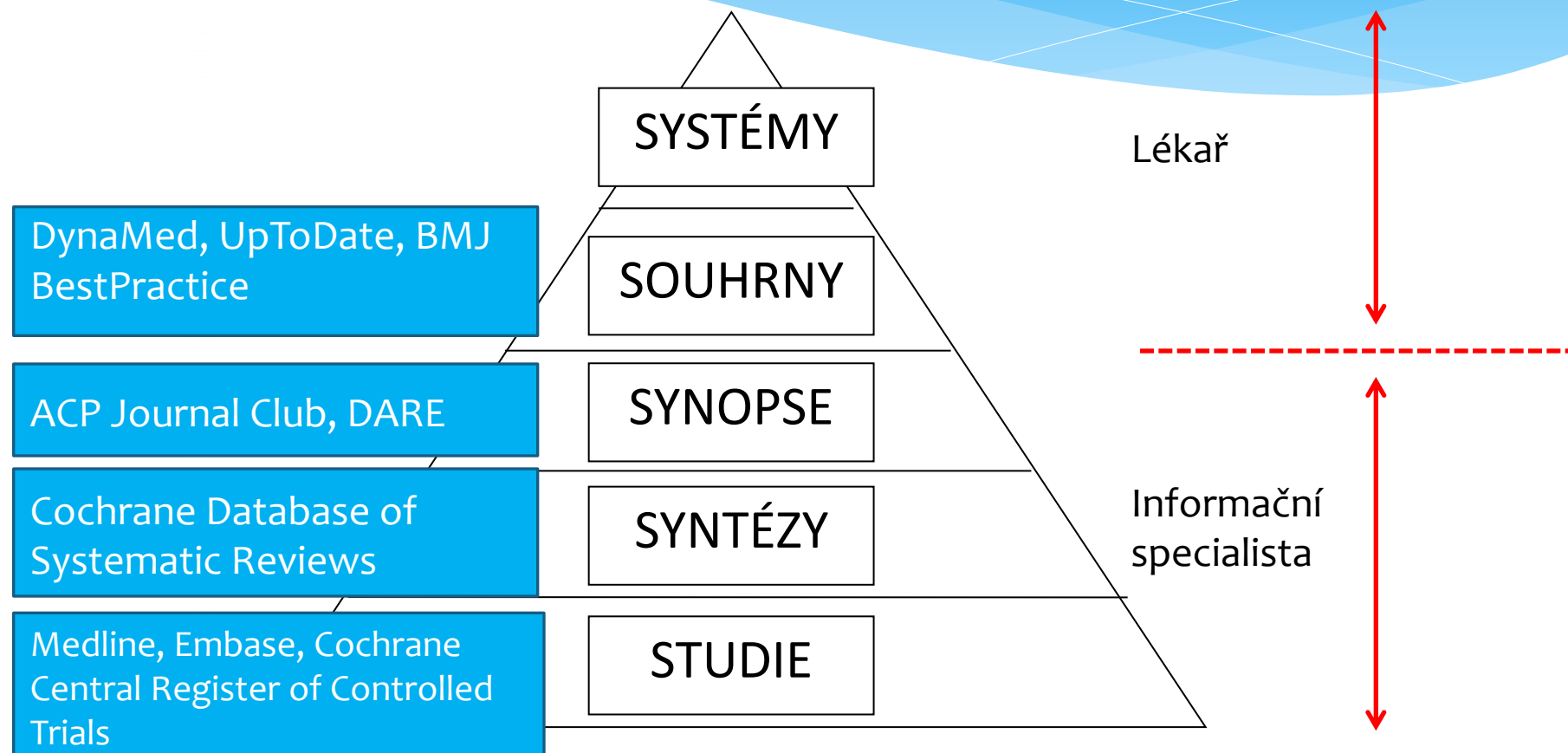
- * Medline, Embase, Cinahl, BMČ
- * Tzv. tagy
- * Umožňují upřesnit dotaz na konkrétní skupiny pacientů – např. předškolní děti, muži 19-44 let aj. – využívá se zejména u tzv. klinických dotazů formulovaných metodou PICO (Patient Intervention Comparison Outcome)

Trendy v řešeršní práci v medicíně

Evidence Based Medicine – medicína založená na důkazech

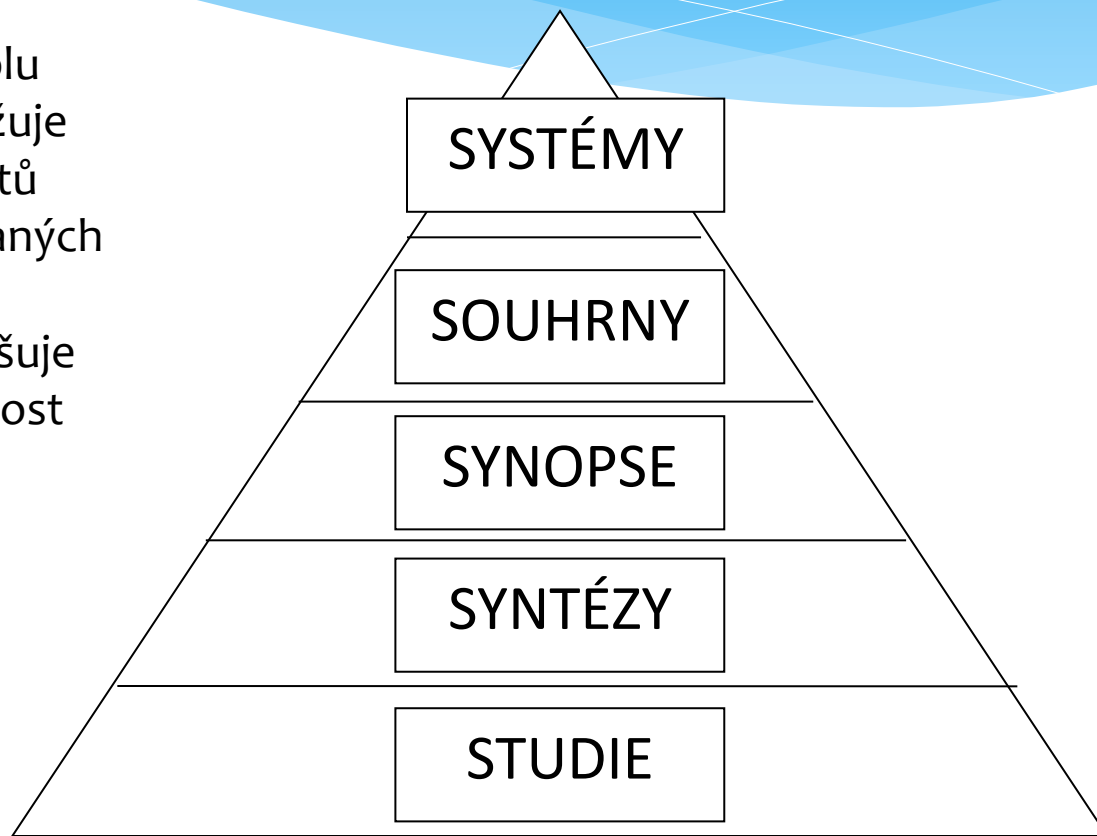
- * Vliv na formulaci řešeršních dotazů – nové metody (PICO)
- * Vznik nových informačních zdrojů – databáze doporučených postupů, databáze systematických přehledů, informační zdroje typu point-of-care

Hierarchie informačních zdrojů pro EBM – Haynesova pyramida 5S

Hierarchie informačních zdrojů pro EBM – Haynesova pyramida 5S

Směrem k vrcholu
pyramidy se snižuje
počet dokumentů
dostupných v daných
informačních
zdrojích, ale zvyšuje
se jejich koncíznost

Ukázkový dotaz

- * Srovnání léčiv obsahujících paracetamol nebo ibuprofen při snižování horečky u dětí

Výsledek dotazu v Ovid Medline - studie

Search Journals My Workspace					
▼ Search History (9 searches) (Click to close)					
View Saved					
☐	# ▲	Searches	Results	Search Type	Actions
☐	1	fever/	14568	Advanced	Display More ➤
☐	2	acetaminophen/tu	1759	Advanced	Display More ➤
☐	3	ibuprofen/tu	1066	Advanced	Display More ➤
☐	4	1 and 3	99	Advanced	Display More ➤
☐	5	limit 4 to yr="2003 -Current"	63	Advanced	Display More ➤
☐	6	limit 5 to "all child (0 to 18 years)"	45	Advanced	Display More ➤
☐	7	limit 6 to (meta analysis or practice guideline or systematic reviews)	9	Advanced	Display More ➤
☐	8	6 not 7	36	Advanced	Display More ➤
☐	9	from 8 keep 1-3, 6, 8, 10-13, 15-17, 19...	20	Advanced	Display More ➤
Remove Selected Save Selected Combine selections with: And Or					
Save Search History					

Příklad záznamu z Ovid Medline

5. ☐ **Efficacy of standard doses of ibuprofen alone, alternating, and combined with acetaminophen for the treatment of febrile children.**

Paul IM, Sturgis SA, Yang C, Engle L, Watts H, Berlin CM Jr.

Clinical Therapeutics. 32(14):2433-40, 2010 Dec.

[Journal Article. Randomized Controlled Trial. Research Support, N.I.H., Extramural. Research Support, Non-U.S. Gov't]

UI: 21353111

Authors Full Name

Paul, Ian M. Sturgis, Sarah A. Yang, Chengwu. Engle, Linda. Watts, Heidi. Berlin, Cheston M Jr.

► [View Abstract](#)

- [Abstract Reference](#)
- [Complete Reference](#)

- [Find Similar](#)
- [Find Citing Articles](#)

- [Full Text](#)
- [Library Holdings](#)
- [Internet Resources](#)

 [+ My Projects](#)

Efficacy of Standard Doses of Ibuprofen Alone, Alternating, and Combined With Acetaminophen for the Treatment of Febrile Children: Original research

Paul, Ian M. ; Sturgis, Sarah A.; Yang, Chengwu ; Engle, Linda ; Watts, Heidi; et al. **Clinical Therapeutics** 32. 14 (Dec 2010): 2433-40.

Conclusions

The findings of this study suggest that combined and alternating doses of ibuprofen and acetaminophen provided greater antipyresis than ibuprofen alone at 4 to 6 hours in these children. Future studies may be needed to evaluate the safety of the antipyretic regimens described in this study and of repeated doses of these 2 drugs when used in combination.

Výsledek dotazu v Medviku - BMČ

No.	událost	výsledky
☐ 7.	LIMIT 6 Vydáno: 2003-...	7 zobraz upřesnit
☐ 6.	4 AND 5	15 zobraz upřesnit
☐ 5.	MeSH: dítě OR předškolní dítě	42341 zobraz upřesnit
☐ 4.	1 AND 2 AND 3	18 zobraz upřesnit
☐ 3.	MeSH: ibuprofen	167 zobraz upřesnit
☐ 2.	MeSH: acetaminofen	292 zobraz upřesnit
☐ 1.	MeSH: horečka	559 zobraz upřesnit

☐ vše

Vlastní kombinace:

Výběr: MeSH deskriptory

acetaminofen

horečka

ibuprofen

Kombinovat: ☐ AND ☒ OR

vše: ☐

292 EXP SUB ☐

559 EXP SUB ☐

167 EXP SUB ☐

Výsledek dotazu v Medviku - BMČ

1 ☐ Ptáte se - odpovídáme

Seifertová, Jarmila

Pediatric pro praxi. 2012, roč. 13, č. 6, s. 422. ISSN: 1213-0494; 1803-5264
(elektronická verze).

detail kopie

2 ☐ Horečka v primární pediatrické péči

Novák, Ivan, 1944-

Postgraduální medicína. 2011, roč. 13, Příl. 2 (Kojenec v ordinaci praktického
dětského lékaře), s. 18-22. ISSN: 1212-4184.

detail kopie

3 ☐ Horečka u dětí

Farmakoterapeutické informace. 2010, č. 9, s. 1-4. ISSN: 1211-0647.

detail

4 ☐ Antipyretická terapie v primární péči

Medical tribune. 2008, roč. 4, č. 30, A7. ISSN: 1214-8911.

detail kopie

5 ☐ Náhle vzniklá horečka u dětí

Novák, Ivan, 1944-

Causa subita. 2006, Roč. 9, č. 3, s. 111-113. ISSN: 1212-0197.

detail kopie

6 ☐ Náhle vzniklá horečka u dětí

Novák, Ivan, 1944-

Causa subita. 2004, roč. 7, č. 9, s. 368-369. ISSN: 1212-0197.

detail kopie

Výsledek hledání systematických přehledů v Ovid Medline – příklad záznamu

2. ☐ Efficacy and safety of ibuprofen and acetaminophen in children and adults: a meta-analysis and qualitative review. [Review] [93 refs]

Pierce CA, Voss B.

Annals of Pharmacotherapy. 44(3):489-506, 2010 Mar.

[Comparative Study, Journal Article, **Meta-Analysis, Review**]

UI: 20150507

Authors Full Name

Pierce, Catherine A. Voss, Bryan.

► [View Abstract](#)

 + [My Projects](#) + [Annotate](#)

- [Abstract Reference](#)
- [Complete Reference](#)

- [Find Similar](#)
- [Find Citing Articles](#)

- [Full Text](#)
- [Library Holdings](#)
- [EBM Full Text](#)
- [Internet Resources](#)

Výsledek dotazu v Cochrane Database of Systematic Reviews

Search Journals EBM Reviews - Cochrane Database... My Workspace

▼ Search History (2 searches) (Click to close)

View Saved

☐	# ▲	Searches	Results	Search Type	Actions
☐	1	(fever and ibuprofen and (acetaminophen or paracetamol) and child*).kw.	19	Advanced	 Display More >>
☐	2	(fever management and child*).kw.	2	Advanced	 Display More >>

Remove Selected

Save Selected

Combine selections with:

And

Or

Save Search History

Výsledek dotazu v Cochrane Database of Systematic Reviews

1. ☐ **Paracetamol versus placebo or physical methods for treating fever in children.**

Meremikwu, Martin M. Oyolta, Angela.

*Cochrane Infectious Diseases Group Cochrane Database of Systematic Reviews. 2, 2009.
[Systematic Review]*

► [View Abstract](#)

 + [My Projects](#)

- [Table of Contents](#)
- [Abstract Reference](#)
- [Complete Reference](#)

- [Find Similar](#)
- [Find Citing Articles](#)

- [Full Text](#)
- [EBM Full Text](#)
- [Internet Resources](#)

2. ☐ **Physical methods versus drug placebo or no treatment for managing fever in children.**

Meremikwu, Martin M. Oyolta, Angela.

*Cochrane Infectious Diseases Group Cochrane Database of Systematic Reviews. 4, 2009.
[Systematic Review]*

► [View Abstract](#)

 + [My Projects](#)

- [Table of Contents](#)
- [Abstract Reference](#)
- [Complete Reference](#)

- [Find Similar](#)
- [Find Citing Articles](#)

- [Full Text](#)
- [EBM Full Text](#)
- [Internet Resources](#)

Výsledek dotazu v ACP Journal Club a DARE

Search Journals My Workspace

▼ Search History (1 search) (Click to close)

Remove Duplicates View Saved

☐	# ▲	Searches	Results	Search Type	Actions
☐	1	(fever and ibuprofen and (acetaminophen or paracetamol) and child*).tw.	9	Advanced	Display More >>

Remove Selected Save Selected | Combine selections with: And Or

Save Search History

Výsledek dotazu v ACP Journal Club a DARE

1. ☐ **Ibuprofen** was more protective against asthma morbidity than **acetaminophen** in asthmatic children with fever

EBM Reviews - ACP Journal Club
ACP Journal Club. v137(3):108, November/December, 2002.
[Therapeutics]

► [View Abstract](#)

 + My Projects

- [Table of Contents](#)
- [Abstract Reference](#)
- [Complete Reference](#)

• [Find Similar](#)

- [Full Text](#)
- [Library Holdings](#)
- [EBM Full Text](#)
- [Internet Resources](#)

2. ☐ **Treating fever in children: paracetamol or ibuprofen?** (Structured abstract).

Centre for Reviews and Dissemination.

EBM Reviews - Database of Abstracts of Reviews of Effects
Database of Abstracts of Reviews of Effects. Issue 1, 2013.
[Miscellaneous]

 + My Projects

• [Complete Reference](#)

- [Find Similar](#)
- [Find Citing Articles](#)

- [Full Text](#)
- [EBM Full Text](#)
- [Internet Resources](#)

3. ☐ **Systematic review and meta-analysis of the clinical safety and tolerability of ibuprofen compared with paracetamol in paediatric pain and fever** (Structured abstract).

Centre for Reviews and Dissemination.

EBM Reviews - Database of Abstracts of Reviews of Effects
Database of Abstracts of Reviews of Effects. Issue 1, 2013.
[Miscellaneous]

 + My Projects

• [Complete Reference](#)

- [Find Similar](#)
- [Find Citing Articles](#)

- [Full Text](#)
- [EBM Full Text](#)
- [Internet Resources](#)

Výsledek dotazu v Dynamedu

DynaMed
Powered by EBSCOhost

fever child* acetaminophen ibuprofen

Search

Browse: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Browse Categories

1-50 of 68 Page: 1 2 >

Ibuprofen

Acetaminophen

Fever without apparent source in children aged 3-36 months

Influenza in children

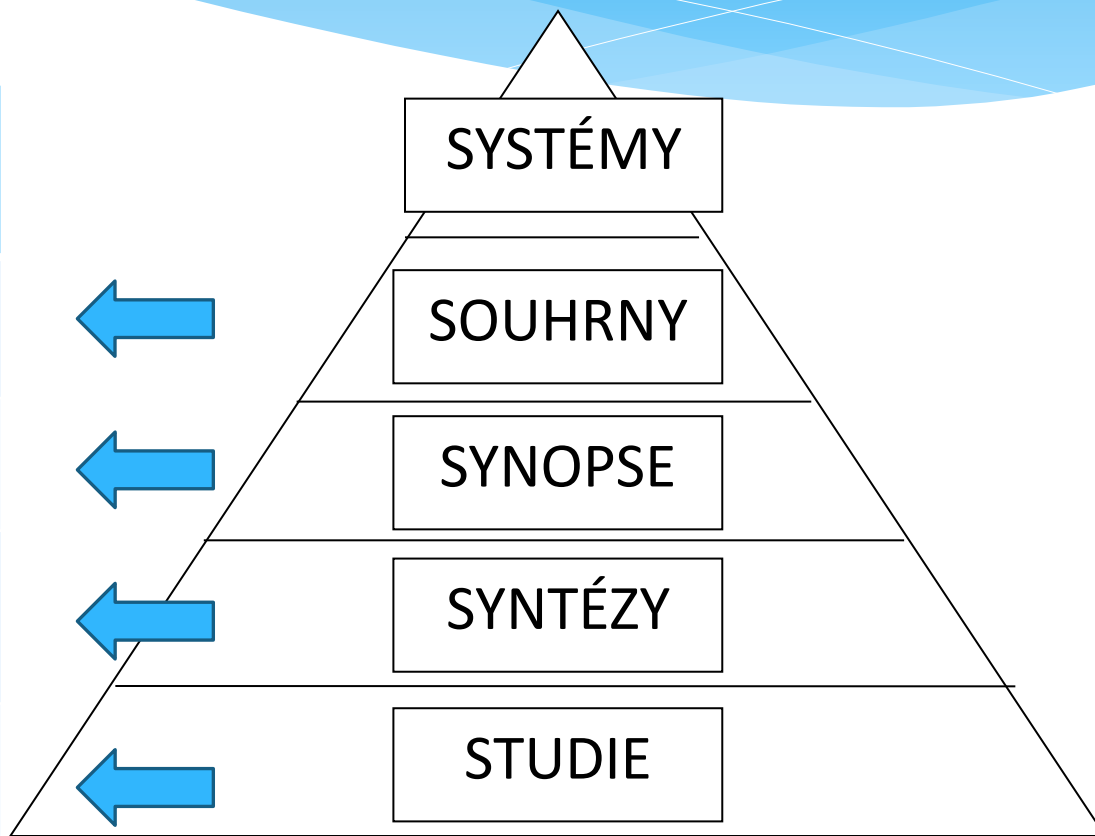

Ukázka dokumentu z Dynamedu

- ibuprofen
 - for dosing information in children see [Ibuprofen](#)
 - **ibuprofen is more effective than acetaminophen for reducing fever in single-dose comparisons, similar analgesic effects (level 1 [likely reliable] evidence)**
 - based on systematic review
 - systematic review and meta-analysis of 17 blinded randomized trials for treating fever or moderate to severe pain in children < 18 years old
 - ibuprofen 5-10 mg/kg reduced fever temperature more than acetaminophen 10-15 mg/kg at 2, 4 and 6 hours in 9 trials with 1,078 children
 - effect size was greatest at 4 and 6 hours, roughly corresponding to 15% more children improved with ibuprofen (NNT 7), but how effect sizes (statistical measures) were translated into absolute differences was not clearly described
 - ibuprofen performed even better in analysis limited to 6 trials of 10 mg/kg dose, with estimated absolute difference of 38% (NNT 3)
 - ibuprofen 4-10 mg/kg and acetaminophen 7-15 mg/kg had similar efficacy in 3 trials with 186 children
 - no significant differences in adverse effects between ibuprofen, acetaminophen or placebo in 17 trials with 1,820 children
 - Reference - *Arch Pediatr Adolesc Med* 2004 Jun;158(6):521 full-text, editorial can be found in *Arch Pediatr Adolesc Med* 2004 Jun;158(6):595, commentary can be found in *Evid Based Nurs* 2005 Jan;8(1):10, *J Pediatr* 2005 Jan;146(1):142, summary can be found in *Am Fam Physician* 2005 Mar 1;71(5):1008
 - **ibuprofen and acetaminophen may have similar outcomes in patients < 2 years old (level 2 [mid-level] evidence)**
 - based on randomized trial with low rate of adverse outcomes
 - 27,065 febrile children < 2 years old were randomized to 1 of 3 treatments
 - acetaminophen 12 mg/kg
 - ibuprofen 5 mg/kg
 - ibuprofen 10 mg/kg
 - no differences in 1.4% risk of hospitalization with any diagnosis in subsequent 4 weeks
 - no children were hospitalized for acute renal failure, anaphylaxis, or Reye syndrome
 - 3 children taking [ibuprofen](#) were hospitalized with gastrointestinal bleeding (risk 17 per 100,000 but not statistically significantly greater than acetaminophen)
 - no differences in risk of hospitalization with asthma, bronchiolitis, or vomiting/gastritis
 - Reference - *Pediatrics* 1999 Oct;104(4):e39 full-text
 - *DynaMed commentary* -- although not statistically significant, minimal risk with [ibuprofen](#) supports continued use of acetaminophen as first-line agent

Srovnání nalezených dokumentů

Databáze	Počet relevantních dokumentů
Dynamed	2
DARE + ACP Journal Club	6+0
Medline syst. přehledy + Cochrane	9+1
Medline studie + BMČ	20+7

Rešeršní „přesahy“ v NLK

- * Spolupráce s indexátory BMČ – důslednější indexace záznamů
- * Vytváření profilů v PubMed pro stahování záznamů bohemik do BMČ
- * Testování a připomínkování portálu Medvik – rozvoj funkcí potřebných pro rešeršní práci
- * Uživatelská dokumentace a školení

Závěr

- * Nedostatek času a rozmanitost vyhledávacích rozhraní vede uživatele ve zdravotnictví k využívání rešeršních služeb i přes dlouhodobé trendy přizpůsobování vyhledávacích rozhraní koncovému uživateli
- * Zkušenosti rešeršérů přispívají ke zkvalitnění práce jiných oddělení